સુલ હિજ્જા કે ફઝાએલ
ઔર
કુર્બાની કે અહકામ

કુરબાની સે મુતાલ્લિક પચાસ સે જ્યાદા સવાલાત કે જવાબાત

તરતીબ : અબૂ ઝૈદ ઝમીર

તર્ઝમા : મઝહર ઉમરી વ તસ્લીમ ઉમરી

ઈસ્લામિક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર-કચ્છ

હોટલ નુરાની પાસે, ડાંડા બજાર, ભુજ - કચ્છ.

M : 84017 86172 - www.iickutch.blogspot.in

ઝુલ હિજ્જા કે ફઝાએલ ઔર કુર્બાની કે અહકામ

તરતીબ : અબૂ ઝૈદ ઝમીર
તર્જમા : મઝહર ઉમરી વ તસ્લીમ ઉમરી

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : (એ નબી) આપ કહિયે, મેરી નમાઝ, મેરી કુર્બાની, મેરા જીના ઔર મેરા મરના અલ્લાહ રબ્બુલ આલમીન હી કે લિએ હૈ, જિસ કા કોઇ શરીક નહીં હૈ, ઔર મુઝે ઇસી બાત કા હુકમ દિયા ગયા હૈ, ઔર મૈં અલ્લાહ કા પહલા ફરમાબરદાર હૂં.
(સૂરહ અલ અન્આમ ૧૬૨-૧૬૩)

મુજાહિદ રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, અન્નુસુક યાની હજ ઔર ઉમરા મેં કી જાને વાલી કુર્બાની.
(તફસીર ઇબ્ને કસીર)

સઇદ ઇબ્ને જુબૈર રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, વ નુસુકી યાની મેરી કુર્બાની. (તફસીર ઇબ્ને કસીર)

ઝુલ હિજ્જા કા પહલા અશરા

૧) કયા ઝુલ હિજ્જા મેં રોઝે રખના સુન્નત હૈ ઔર યે કિતેન દિન હૈ?

નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી બાઝ બીવીયોં સે રિવાયત હૈ, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઝિલ હિજ્જા કે નૌ દિનોં કે રોઝા રખા કરતે થે. (નસાઇ : અસ્સિયામ : કૈફ યસૂમુ સલાસત અય્યિામિન મિન કુલ્લિ શહરિન) (શૈખ અલ અલબાની ને સહીહ કહા હૈ.)

૨) અરફા કે દિન કે રોઝે કી કયા ફઝીલત હૈ?

અબૂ કતાદા રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે યૌમે અરફા કે રોઝા કે મુતાલ્લિક પૂછા ગયા, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, યૌમે અરફા કા રોઝા પિછલે ઔર અગલે એક સાલ કે ગુનાહોં કા કફ્ફારા હૈ, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમસે યૌમે આશૂરા કે રોઝે કે મુતાલ્લિક પૂછા ગયા, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, ગુઝરે હુએ એક સાલ કે ગુનાહોં કા કફ્ફારા હૈ. (મુસ્લિમ : અસ્સિયામ-૧૯૭૭) રાવી : અબૂ કતાદા

કુર્બાની કા હુકમ ઔર અહમિયત

૩) કયા પિછલી ઉમ્મતોં મેં ભી કુર્બાની મશરૂઅ રહી હૈ?

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા, ઔર હમ ને હર ઉમ્મત કે લિએ કુર્બાની કા દિન તૈય કિયા હૈ, તાકિ અલ્લાહ ને જો જાન્વર ઉન્હેં બતૌરે રિઝક દિએ હૈં ઉન્હેં અલ્લાહ કા નામ લે કર ઝબ્હ કરેં. (સૂરહ અલ હજ-૩૪)

ઇબ્નુલ જૌઝી રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, ઇસ આયત કા મતલબ યે હૈ કિ કુર્બાની કરના સિર્ફ ઇસ ઉમ્મત કી ખુસૂસિયત નહીં હૈ બલ્કિ અલ્લાહ કા નામ લે કર કુર્બાની કરના પહલી ઉમ્મતોં મેં ભી પાયા ગયા હૈ.
(તફસીરુ ઝાદુલ મસીર લિ ઇબ્નિલ જૌઝી)

૪) કુર્બાની મેં કયા હિકમત હૈ?

૧. અલ્લાહ કા તકર્રુબ

૨. ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કી સુન્નત કા ઝિંદા રખના

૩. અહલ વ ઇયાલ પર વુસ્અત

૪. ફુકરા વ મસાકીન કો ખિલા કર ઉન કી આસૂદગી

૫. ચૌપાયોં કે મુસખ્ખર કિયે જાને પર અલ્લાહ કા

નામ લે કર ઈઝહારે શુક્ર

૫) કયા કુર્બાની હજ કે સાથ ખાસ હૈ?

અનસ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, નબી સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને અપને હાથ સે સાત ઉંટ ઝબ્હ કિયે ઔર મદીના મેં સીંગોં વાલે, સફેદ વ સિયાહ, દો બકરે ઝબ્હ કિયે. (બુખારી : અલ હજ ૧૭૧૨)

૬) કયા કુર્બાની વાજિબ હૈ?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જબ તુમ ઝિલ હિજ્જા કા ચાંદ દેખ લો ઔર અગર તુમ કુર્બાની કરના ચાહતે હો તો અપને બાલ ઔર નાખુન ના કાટો. (મુસ્લિમ : અલ અઝાહી-૩૬૫૫)
(રાવિયા : ઉમ્મે સલમા)

અબૂ સરીહા અલ ગિફારી રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, મૈં ને અબૂ બકર રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ કો પાયા : યા મૈં ને અબૂ બકર ઔર ઉમર રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ કો દેખા આપ દોનોં કુર્બાની નહીં કરતે થે ઈસ ડર સે કિ લોગ આપ કે અમલ સે કુર્બાની કો લાઝિમ ના સમઝ લેં. (બૈહકી) શેખ અલ અલબાની ને કહા : ઔર સનદ સહીહ હૈ.) (અલ ઈરવા જ. ૪ સ. ૫૪ હદીસ નં. ૧૧૩૯) બૈહકી ને કહા : અબૂ સરીહા અલ ગિફ્ફારી અલ્લાહકે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ

સલ્લમકે સહાબી હુઝૈફા બિન ઉસૈદ હૈ.
(બેહકી : અઝિઝહાયા : બાબુલ ઉઝહિયતુ સુન્નતુન નુહિબ્બુ લુજૂમહા વ નકરહુ તરકુહા)

૭) કયા કુર્બાની કે લિએ ઝકાત કા નિસાબ શર્ત હૈ?

અબૂ મસ્ઉદ અલ અન્સારી રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, કભી મૈં કુર્બાની નહીં કરતા હાલાંકિ મૈં માલદાર હૂં ઈસ ડર સે કિ મેરા પડૌસી યે ના સમઝ બૈઠે કિ કુર્બાની મુઝ પર ફર્ઝ હૈ. (બેહકી : અઝિઝહાયા : બાબુલ ઉઝહિયતુ સુન્નતુન નુહિબ્બુ લુજૂમહા વ નકરહુ તરકહા)
શેખ અલ અલબાની ને કહા : ઔર ઈસ કી ભી સનદ શહીહ હૈ. (અલ ઈરવા જ.૪ સ. ૫૪ હદીસ નં. ૧૧૩૯)

૮) ઈસલામ મેં કુર્બાની કી કિતની તાકીદ હૈ?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા : જિસ કે પાસ વુસઅત હો ઔર વો કુર્બાની ના કરે તો વો હમારી ઈદગાહ કે કરીબ ભી ના આએ.
(મુસ્નદ અહમદ, ઈબ્ને માજા, હાકિમ) રાવી : અબૂ હુરૈરાહ
(સહીહ અલ જામે ૬૪૯૦) (સહીહ)

અશ શેખ અલ અલબાની ફરમાતે હૈં, ઈસ રિવાયત કો ઈમામ હાકિમ ને મરફૂઅ વ મૌકૂફ દોનોં તરહ સે રિવાયત કિયા હૈ ઔર મરફૂઅ કો સહીહ કરાર દિયા હૈ મગર મૌકૂફ

ઝિયાદા સહીહ માલૂમ હોતા હૈ.

અલ બરા બિન આઝિબ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, અબૂ બર્દા ને નમાઝ સે પહલે કુર્બાની કી નબી સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઉન સે ફરમાયા, ઉસ કી જગહ દૂસરી કુર્બાની કર લો અબૂ બર્દાને કહા મેરે પાસ સિર્ફ ''જઝઆ'' હૈ (વો બચ્ચા જો છ મહીને કા હો) હદીસ કે રાવી શોઅબા કહતે હૈં, મેરા ખયાલ અબૂ બર્દા ને યે ભી કહા યે જાનવર મુસિન્ના (વો જાન્વર જિસે એક સાલ પૂરા હુવા હો) સે બેહતર હૈ આપ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ઉસે ઝબ્હ કરો, મગર તુમ્હારે બાદ જઝ્આ કી કુર્બાની કિસી કે લિએ જાએઝ નહીં હોગી. (બુખારી, અલ અઝાહી ૫૫૫૭, મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૨૯)

૯) કયા કર્ઝ લે કર કુર્બાની કર સકતે હૈં?

ઇબ્ને બાઝ રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, અગર કિસી મુસલમાન કે પાસ કર્ઝ અદા કરને કી કુવ્વત હો ઔર વો કુર્બાની કરને કે લિએ કર્ઝ લે તો કોઇ હરજ નહીં.
(મજમૂઅ ફતાવા ઇબ્ને બાજ ૧૮/૩૮)

કુરબાની કરને વાલે સે મુતાલ્લિક અહકામ

૧૦) કયા એક ઘર મેં હર શખ્સ કો કુર્બાની કરના ચાહિયે?

અતા બિન યસાર રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, મૈં ને અબૂ અય્યૂબ અલ અન્સારી સે પૂછા અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે ઝમાને મેં કુર્બાનિયાં કૈસે હુવા કરતી થીં? અબૂ અય્યૂબ અલ અન્સારી ને ફરમાયા એક શખ્સ અપની જાનિબ સે ઔર અપને ઘર વાલોં કી જાનિબ સે એક બકરી ઝબ્હ કરતા થા, ઉસે તમામ ઘર વાલે ખુદ ખાતે ઔર દૂસરોં કો ખિલાતે ફિર લોગોં ને એક દૂસરે પર ફખર કરના શુરૂ કર દિયા ઔર હાલત અબ યે હૈ જૈસી તુમ દેખ રહે હો. (તિર્મિઝી, ઇબ્ને માજા, બૈહકી) શેખ અલ અલબાની ને સહીહ કહા હૈ. (અલ ઇરવા ૧૧૪૨)

૧૧) કયા એક શખ્સ કઈ જાનવર કી કુર્બાની કર સકતા હૈ?

અનસ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈ, નબી સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમ દો બકરે ઝબ્હ કરતે થે. મૈં ભી દો બકરે

ઝબ્હ કરતા હૂં. (બુખારી, અલ અઝાહી ૫૫૫૩)

૧૨) કયા મુસાફિર કો ભી કુર્બાની કરના ચાહિયે?

સૌબાન રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈ, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને અપની કુર્બાની કી ઔર ફરમાયા, એ સૌબાન ! ઈસ કા ગોશ્ત ઠીક કર દો. સૌબાન ફરમાતે હૈં મૈં વો ગોશ્ત આપ કો ખિલાતા રહા યહાં તક કિ આપ મદીના પહુંચ ગએ. (મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૪૯)

૧૩) કયા મય્યિત કી તરફ સે ભી કુર્બાની હૈ?

જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, ઈદુલ અઝહા કે મૌકે પર મૈં અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે સાથ ઈદગાહ મેં મૌજૂદ થા આપને ખુતબા ખત્મ કિયા ઔર મિંમ્બર સે ઉતર ગએ આપ કે પાસ એક બકરી લાઈ ગઈ અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઉસે અપને હાથ સે ઝબ્હ કિયા ઔર ફરમાયા, બિસ્મિલ્લાહિ વલ્લાહુ અકબર યે મેરી જાનિબ સે ઔર મેરી ઉમ્મત કે ઉન લોગોં કી જાનિબ સે હૈ જિન્હોંને કુરબાની નહીં કી. (અબૂ દાઉદ, તિર્મિઝી)
(અબૂ દાઉદ બિ તહકીકિલ અલબાની ૨૮૧૦) સહીહ

૧૪) જો કુર્બાની કા ઈરાદા રખતા હો વો કબ તક બાલ ઔર નાખુન ના કતરે? અગર કોઈ ગલતી સે બાલ યા નાખુન કાટ લે તો ઉસ કા કયા કફ્ફારા હૈ?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જિસ કે પાસ ઝબીહા હૈ જિસ કી વો કુર્બાની કરના ચાહતા હૈ, જબ ઝિલ હિજ્જા કા ચાંદ નઝર આ જાએ તો વો કુર્બાની કરને સે પહલે અપને બાલ ઔર નાખુન હર્ગિઝ ના કાટે.(મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૫૬) રાવિયા, ઉમ્મે સલમા

કુર્બાની કે જાનૂવર સે મુતાલ્લિક અહકામ

૧૫) કિન જાનૂવરોં કી કુરબાની દી જાએ?

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા, યે આઠ કિસ્મ કે જાનૂવર હૈં, ભેડ કી કિસ્મ સે નર ઔર માદા, ઔર બકરી કી કિસ્મ સે નર ઔર માદા. (સૂરહ અલ અન્આમ ૧૪૩)
ઔર ઊંટ કી કિસ્મ સે નર ઔર માદા, ઔર ગાય કી કિસ્મ સે નર ઔર માદા. (સૂરહ અલ અન્આમ ૧૪૪)
અઝ્ઝાઅન : ભેડ, અલ માઅ્ઝ, બકરી

૧૬) ઊંટ, ગાય, બકરી વગૈરાહ મેં કૌન સા જાન્વર અફઝલ હૈ?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જુમાઅ કે દિન ફરિશ્તે મસ્જિદ કે દરવાજે પર ઠહર જાતે હૈં ઔર વો પહલે પહલ આને વાલોં કે નામ લિખતે હૈં, અવ્વલ વકત મેં આને વાલે કા અજ્ઞ ઐસા હૈ જૈસે ઉસ ને અલ્લાહ કે લિએ ઊંટ દિયા હો, ઉસ કે બાદ આને વાલે કા અજ્ઞ ગાય દેને કે બરાબર હૈ, ઉસ કે બાદ આને વાલે કા બકરી દેને કે બરાબર, ઉસ કે બાદ આને વાલે કા મુર્ગી દેને કે બરાબર, ઉસ કે બાદ આને વાલે કા અંડા દેને કે બરાબર, ફિર જબ ઈમામ ખુતબા શુરૂ કરતા હૈ ફરિશ્તે અપના રજિસ્ટર બંદ કર લેતે હૈં ઔર ખુતબા સુનતે હૈં. (બુખારી, અલ જુમુઆ ૯૨૯, મુસ્લિમ, અલ જુમુઆ ૧૪૧૬)

૧૭) નબી સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને કિન જાનવરોં કી કુરબાની કી હૈ?

ઊંટ કી કુર્બાની : અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈદુલ અઝહા કો મદીને મેં ઊંટ કી કુર્બાની કી, જબ આપ નહર નહીં કરતે તો ઈદગાહ મેં ઝબ્હ કરતે.

(બુખારી, અબૂ દાઉદ, નસાઇ, ઇબ્ને માજા) અલ્ફાઝ નસાઇ કે હૈ.(નસાઇ બિતહકીકિલ અલબાની ૪૩૬૭) સહીહ

ગાય યા બૈલ કી કુર્બાની : આઇશા રઝિઅલ્લાહુ અન્હા ફરમાતી હૈં, જબ હમ મિના મેં થે, મેરે પાસ ગાય કા ગોશ્ત લાયા ગયા, મેં ને કહા, યે કયા હૈ? લોગોં ને કહા, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને અપની અઝવાજ કી જાનિબ સે બૈલ ઝબ્હ કિયા.(બુખારી, અલ અઝાહી પપ૮૮)

બકરે કી કુર્બાની : અનસ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, નબી સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને બિસ્મિલ્લાહિ વલ્લાહુ અકબર કહા ઔર દો બકરે ઝબ્હ કિએ. (બુખારી, અત્તૌહીદ ૭૩૯૯, મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૩૫)

૧૮) કયા ગાય ઔર ઊંટ મેં હિસ્સા લેના દુરૂસ્ત હૈ?

ઇબ્ને અબ્બાસ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈ, હમ નબી સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે સાથ એક સફર મેં થે, દૌરાને સફર હી ઇદુલ અઝહા કો પા લિયા, હમ મેં સે ગાય મેં સાત લોગોંને ઔર ઊંટ મેં દસ લોગોંને હિસ્સા લિયા. (તિર્મિઝી, ઇબ્ને માજા)

(તિર્મિઝી બિતહકીકિલ અલબાની ૯૦૫, ૧૫૦૧) સહીહ

૧૯) કયા ખસ્સી જાનવર કી કુરબાની જાએઝ હૈ?

આઇશા રઝિઅલ્લાહુ અન્હા ઔર અબૂ હુરૈરાહ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ કુર્બાની કા ઇરાદા કરતે તો દો ભારી ભરકમ, મોટે તાઝે, સિંગોં વાલે, સફેદ વ કાલે ઔર ખસ્સી કિએ હુએ બકરે ખરીદતે.
(ઇબ્ને માજા, મુસ્નદ અહમદ) (સહીહ ઇબ્ને માજા ૨૫૩૧) (અલ ઇરવા ૧૧૪૭) શેખ અલ અલબાની ને ઇસ હદીસ કો સહીહ કરાર દિયા હૈ.

૨૦) કયા બકરે કી બજાએ બકરી કી કુર્બાની દી જા સકતી હૈ?

ઇમામ અન્નવવી રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, ઇસ બાત પર ઇજમાઅ હૈ કિ ઝબીહા નર હો યા માદા દોનોં ભી કુર્બાની કે લિએ જાએઝ હૈ. અલબત્તા અફઝલ નર હૈ યા માદા ઇસ મેં ઇખતિલાફ હૈ.(અલ મજમૂઅ જ.૮, સ. ૩૯૭)

૨૧) કુર્બાની કે જાન્વર કી ઉમર કિતની હોની ચાહિયે?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, મુસિન્ના કી કુર્બાની દિયા કરો, અગર તુમ્હેં મુસિન્ના ના મિલે તો જઝ્આહ ભેડ હી ઝબ્હ કર લો.
(મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૧૯૬૩)

ઈબ્ને માલિક રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, મુસિન્ના બડી ઉમર કે જાન્વર કો કહતે હૈં, ઊંટ મેં એસા જાન્વર જિસ કે પાંચ સાલ પૂરે હુવે હો ઔર છટે સાલ મેં દાખિલ હુવા હો, ગાય મેં મુસિન્ના વો હૈ જિસ કે દો સાલ પૂરે હુવે હો ઔર તીસરે સાલ મેં દાખિલ હુવા હો, ઔર ભેડ વ બકરી મેં મુસિન્ના વો હૈ જિસ કા એક સાલ પૂરા હુવા હો.
(ઔનુલ મઅબૂદ, હદીસ ૨૭૯૭)

૨૨) કુર્બાની કે લિએ કૌન સા જાન્વર જાએજ નહીં?

જાન્વર ખરીદને કે બાદ ઉસ મેં ઐબ નિકલ આએ તો કયા કરે?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, ચાર કિસ્મ કે જાન્વર ઐસે હૈં જો કુર્બાની કે લિએ જાએઝ નહીં. વો જાન્વર જો કાના હો જિસ કા કાના પન વાઝેહ હો, બીમાર જિસ કી બીમારી વાઝેહ હો, અપાહિજ જિસ કા લંગડાપન ઝાહિર હો, નિહાયત હી કમઝોર જિસ કી હડિયોં મેં ગૂદા હી ના હો.
(માલિક, મુસ્નદ અહમદ, અબૂ દાઉદ, તિર્મિઝી, નસાઇ, ઈબ્ને માજા, ઈબ્ને હિબ્બાન, હાકિમ, બૈહકી) રાવી : અલ બરા (સહીહ અલ જામે ૮૮૬) સહીહ
અલ અજફા, કમઝોર જાનવર જિસ મેં ગોશ્ત ના હો.

૨૩) કયા કાન કટા હુવા જાન્વર કુર્બાની મેં જાએઝ હૈં?

ઇબ્નુલ ઉસૈમીન રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, જિસ જાન્વર કા કાન કટા હો યા સીંગ ટૂટા હો એસા જાન્વર કુર્બાની કે લિએ જાએઝ હૈ લેકિન મકરૂહ હૈ ઇસ લિએ કે વો નાકિસ હૈ. કયૂંકિ નબી સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને હમેં હુકમ દિયા કિ હમ આંખ ઔર કાન અચ્છી તરહ દેખ લેં યાની હમ એસા જાન્વર લેં જિસ કે આંખ ઔર કાન ઠીક ઠીક હો. (મજમૂઅ ફતાવા વ રસાઇલુલ ઉસૈમીન (૨૫/૪૦)

અલી રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, હમેં અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલાહુ અલયહિ વ સલ્લમને (જાનવર કે) કાન ઔર આંખ અચ્છી તરહ દેખ લેને કા હુકમ દિયા.
(નસાઇ, ઇબ્ને માજા)
(નસાઇ બિતહકીકિલ અલબાની ૪૩૭૬) (હસન સહીહ)

૨૪) કુર્બાની કે લિએ મહંગા જાન્વર અફઝલ હૈ યા મોટા?

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા, ઔર જો કોઇ અલ્લાહ કે શઆઇર (નશાનિયોં) કી તાઝીમ કરતા હૈ તો યે કામ દિલોં કી પરહેઝગારી કી દલીલ હૈ. (સૂરહ અલ હજ ૩૨)

મુજાહિદ રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ, (ઔર જો કોઇ અલ્લાહ કે શઆઇર (નશાનિયોં)

કી તાઝીમ કરતા હૈ) યાની કુર્બાની કે લિએ બડા જાન્વર લેના, ઉસે ખુબ મોટા ઔર ફરબા કરના ઔર અચ્છા જાન્વર ચુનના. (અસ્સહીહ અલ મસબૂર મિન ત્તફ્સીર બિલ માસૂર (૩/૪૧૫))

યહયા બિન સઈદ રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, મૈંને ઉમામા બિન સહલ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ કો ફરમાતે હુવે સુના, હમ મદીના મેં કુર્બાની કે જાન્વર કો ખૂબ મોટા કરતે ઔર મુસલમાન ભી અપને જાન્વરોં કો ખૂબ મોટા કરતે.
(બુખારી : તાલીકન ફિલ અઝાહી બાબુ અઝહિયતુન્નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ)

૨૫) કુર્બાની કા જાન્વર ખો જાએ યા મર જાએ તો કયા ઔર જાન્વર ખરીદના લાઝિમ હૈ?

અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, જિસ ને કુર્બાની કા જાન્વર ખરીદા ફિર વો જાન્વર ખો જાએ યા મર જાએ અગર કુરબાની નઝર પૂરી કરને કે લિએ થી તો ઉસ કી જગહ વો દૂસરા જાન્વર ખરીદ લે ઔર અગર કુર્બાની નફલ થી તો ચાહે જાન્વર ખરીદે યા ના ખરીદે. (મૌત્તા લિ ઇબ્ને માલિક) (મૌત્તા ઇમામ માલિક અલ આઝમી (૩/૫૫૯) રકમ ૧૪૧૮)

તમીમ બિન હુવૈસ અલ અઝ્દી રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે

હૈં, મેરી કુર્બાની કા જાનવર જબ્હ કરને સે પહલે ખો ગયા, મૈં ને ઇબ્ને અબ્બાસ સે પૂછા આપ ને ફરમાયા, કોઇ (હરજ કી) બાત નહીં.
(અલ મોહલ્લા મસાઇલ ૯૭૩, જ.૬, સ.૧૦)

૨૬) કયા એક જાનવર મેં કુર્બાની ઔર અકીકા કી નિય્યત કી જા સકતી હૈ?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જિસ ને હમારે દીન મેં કોઇ નઇ ચીઝ ઇજાદ કી જો ઉસ મેં ના થી તો વો મર્દૂદ હૈ. (બુખારી, અસ્સુલહ ૨૬૯૭, મુસ્લિમ, અલ અક્ઝિયા ૩૨૪૨)

કુર્બાની કે વકત સે મુતાલ્લિક અહકામ

૨૭) કુર્બાની કે કિતને દિન હૈં?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ખુત્બા મેં ફરમાયા, તમામ અય્યામે તશરીક કુર્બાની કે દિન હૈ. (મુસ્નદ અહમદ) રાવી : જુબૈર બિન મુતઇમ
(સહીહ અલ જામે ૪૫૩૭) (સહીહ)
અય્યામે તશરીક ૧૧, ૧૨, ૧૩ ઝિલ હિજ્જા

૨૮) કુર્બાની કિસ દિન કરના અફ્ઝલ હૈ?

બરા બિન આઝિબ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, મૈં ને નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ખુતબા સુના આપ ફરમા રહે થે, ઈસ દિન કી ઈબ્તિદા નમાઝ પઢ કર કરેંગે ફિર વાપસ લૌટેંગે ઔર કુર્બાની કરેંગે જિસ ને ઈસ તરહ કિયા ઉસ ને હમારે તરીકે પર અમલ કિયા.
(બુખારી, અલ ઈદૈન ૯૫૧, મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૨૭)

૨૯) કયા ઈદ કી નમાજ સે કબ્લ કુર્બાની કર સકતે હૈં?

બરા રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, હમેં અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈદ કે દિન ફરમાયા, (ઈદ કી) નમાઝ સે કબ્લ કોઈ કુર્બાની ના કરે.
(મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૨૮)

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જો હમારી તરહ નમાઝ પઢતા હો, ઔર હમારે કિબ્લે કો કિબ્લા માનતા હો તો વો હરગિઝ નમાઝ સે પહલે કુર્બાની ના કરે. (બુખારી, અલ અઝાહી ૫૫૬૩, મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૨૬) રાવી : અલ બરા રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ.

૩૦) કયા કુર્બાની ખુતબે સે કબ્લ કરના સહીહ હૈ?

જુન્દુબ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈ, અલ્લાહ કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈદ કે દિન નમાઝ

પઢી ફિર ખુતબા દિયા ફિર કુર્બાની કી. (બુખારી, અબવાબુલ ઈદૈન ૯૮૫, ઈસી તરહ મુસ્લિમ મેં હૈ)

૩૧) જો ગલતી સે નમાઝે ઈદ સે પહલે કુર્બાની કરે વો કયા કરે?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જિસ ને ઈદ કી નમાઝ સે પહલે કુર્બાની કી વો દોબારા કુર્બાની કરે. (બુખારી, અલ અઝાહી ૫૫૪૯, મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૩૦) રાવી અનસ

જુન્દુબ બિન સુફ્યિાન અલ બજ્લી રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, હમ ને અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે સાથ કુર્બાની કી, કુછ લોગોં ને નમાઝ સે પહલે હી કુર્બાની કર દી, જબ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને નમાઝ મુકમ્મલ કી તો દેખા લોગોંને નમાઝ સે પહલે હી કુર્બાની કી હૈ, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જિસ ને નમાઝ સે પહલે ઝબ્હ કિયા વો દોબારા ઝબ્હ કરે ઔર જિસ ને હમારી નમાઝ પઢને તક કુર્બાની નહીં કી વો અલ્લાહ કા નામ લે ઔર કુર્બાની કર લે. (બુખારી, અઝ્ઝબાહે, ૫૫૦૦, મુસ્લિમ, અઝ્ઝબાહે વસ્સયદ ૫૦૭૬)

૩૨) કયા રાત મેં કુર્બાની જાએઝ હૈ?

ઇબ્ને અબ્બાસ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને રાત મેં કુર્બાની કરને સે મના ફરમાયા.

(તબરાની ફિલ કબીર ૧૧૪૫૮) (યે હદીસ ઝઇફ હૈ)

ઇબ્ને હજર રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, ઇસ કી સનદ મેં સુલૈમાન બિન સલમા અલ ખબાઇરી હૈ જો કિ મતરૂક હૈ. (અત્તલકીસુલ હબીર (૪/૩૫૨))

ઇબ્નુલ ઉસૈમીન રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, રાત મેં કુર્બાની કરના મકરૂહ નહીં હૈ. ઇસ કી કરાહિયત કી કોઇ દલીલ નહીં. કરાહત હુકમે શરૂઅી હોતા હૈ જો દલીલ કા મોહતાજ હોતા હૈ.

(અહકામુલ અઝહિય્યા વઝ્ઝકાત (૨/૨૨૭))

ઇબ્નુલ ઉસૈમીન રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, કુર્બાની રાત ઔર દિન મેં કિસી ભી વકત કી જાસકતી હૈ અલ બત્તા દિન મેં કુર્બાની કરના ઝયાદા અફ્ઝલ હૈ.

(અહકામુલ અઝહિય્યા વઝ્ઝાકાત)

૩૩) કુર્બાની કહાં કરના ચાહિયે?

ઈબ્ને ઉમર રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઝબ્હ ઔર નહર દોનોં ઈદગાહ મેં કરતે થે. (બુખારી, અલ અઝાહી પપપર)

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, અરફાત સારા હી મકામે વુકૂફ હૈ ઔર પૂરા મિના કુર્બાનગાહ હૈ. મુઝ્દલિફા પૂરા હી વુકૂફ કી જગહ હૈ. મક્કા કી તરફ આને વાલી હર રાહ રાસ્તા ભી હૈ ઔર કુર્બાનગાહ ભી. (સહીહ અબૂ દાઉદ ૧૭૦૭) (હસન સહીહ)

૩૪) ઝબ્હ કી કૈફિયત ઔર દુઆ કયા હૈ?

અનસ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને દો સફેદ વ કાલે બકરે ઝબ્હ કિયે, મૈં ને નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો દેખા આપને અપના કદમ ઉન બકરોં કે પહલૂ પર રખા. બિસ્મિલ્લાહ ઔર અલ્લાહુ અક્બર કહા ઔર અપને હાથ સે ઉન્હેં ઝબ્હ કિયા. (બુખારી, અલ અઝાહી પપપ૮, મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૩૬)

ઔર એક રિવાયત મેં હૈ, આપ ને બકરા લિયા, ઉસે ચિત લિટા દિયા ઔર ઝબ્હ કરતે હુએ યે દુઆ પઢીઃ **“ બિસ્મીલ્લાહિ અલ્લાહુમ્મ તકબ્બલ મીન મુહમ્મદીન વ આલ મુહમ્મદીન વ મીન ઉમ્મતી મુહમ્મદીન”** (અલ્લાહ કે નામ સે ઝબ્હ કરતા હૂં એ અલ્લાહ ! મુહમ્મદ ઔર આલે મુહમ્મદ ઔર ઉમ્મતે મુહમ્મદ કી જાનિબ સે ઈસે કબૂલ ફરમા) ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઝિબ્હ કિયા. (મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૩૭)

જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ રઝિઅલ્લાહુ અન્હું ફરમાતે હૈં, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને કુર્બાની કે દિન દો સીંગ વાલે, ચિત્કબરે, ખસ્સી કિયે હુએ બકરે ખરીદે. જબ ઉન્હેં ઝબ્હ કરને લિટાયા તો યે દુઆ પઢીઃ **“ઈન્નીવજ્જહતુ વજ્હિ-ય લિલ્લઝી ફતરસ્સમાવાતિ વલ અર-ઝ અલા મિલ્લતી ઈબ્રાહીમ હનીફંવ્ વમા અના મિનલ મુશરિકીન. ઈન્નસલાતી વ નુસુકી વ મહયા ય વ-મમાતી લિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન. લાશરી-ક-લહુ વબિઝાલિ ક ઉમિરતુ વ-અના મિનલ મુસ્લિમીન. અલ્લાહુમ્મ મિન્ક, વ-લ-ક વ-અન મુહમ્મદીન વ ઉમ્મતીહી બિસ્મિલ્લાહિ વલ્લાહુ અકબર”** (મૈં ને અપના રૂખ ઉસ જાત કી તરફ કર લિયા હૈ જિસ ને આસમાનોં ઔર

ઝમીન કો પૈદા કિયા હૈ, ઇબ્રાહિમ અલયહિસ્સલામ કી મિલ્લત પર, ઇસ હાલ મેં કિ મૈં ને અલ્લાહ કે સિવા સબ સે મુંહ મોડ લિયા હૈ, ઔર મૈં મુશ્રિકોં મેં સે નહીં હૂં, મેરી નમાઝ, મેરી કુર્બાની, મેરા જીના ઔર મેરા મર્ના અલ્લાહ રબ્બુલ આલમીન હી કે લિએ હૈ, જિસ કા કોઇ શરીક નહીં, ઔર મુઝે ઇસી બાત કા હુકમ દિયા ગયા હૈ, ઔર મૈં અલ્લાહ કા ફરમાંબરદાર હૂં, એ અલ્લાહ ! તેરી હી જાનિબ સે, તેરે હી લિએ યે કુર્બાની હૈ. ઇસ કુર્બાની કો મુહમ્મદ ઔર આપ કી ઉમ્મત કી જાનિબ સે કબૂલ ફરમા. મૈં અલ્લાહ કા નામ લે કર કુર્બાની કરતા હૂં ઔર અલ્લાહ સબ સે બડા હૈ.) ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઝબ્હ કિયા.

(અબૂ દાઉદ, ઇબ્ને માજા)

(અબૂ દાઉદ બિતહકીકિલ અલબાની ૨૭૯૫)

ઇબ્ને તૈમિયાહ રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, ઝબીહા ચાહે કુર્બાની કા હો યા કોઇ ઔર હો, ઉસે બાઐં પહલૂ પર લિટાયા જાએ ઔર ઝિબ્હ કરને વાલા અપના દાયાં પૈર ઉસ કી ગર્દન પર રખે જૈસા કિ સહીહ હદીસ સે સાબિત હૈ. (મજમુ ફતાવા જ. ૨૬, સ. ૩૦૯)

૩૫) ઊંટ કો નહર કરને કા તરીકા કયા હૈ?

અબ્દુર રહમાન બિન સાબિત રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ

ફરમાતે હૈં, નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઔર સહાબા રઝિઅલ્લાહુ અન્હુમ ઊંટ નહર કરતે થે વો ઈસ તરહ કિ ઊંટ કા બાયા પૈર બાંધ દેતે, ઊંટ અપને બાકી પૈરોં પર ખડા રહતા. (અબૂ દાઉદ) (સહીહ અબૂ દાઉદ, ૧૫૫૩)

૩૬) ગાય યા બૈલકો ઝબ્હ કિયા જાએ યા નહર?

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા, ઔર જબ મૂસાને અપની કૌમ સે કહા કિ અલ્લાહ તુમ્હેં ઈસ બાત કા હુકમ દે રહા હૈ કિ એક ગાય ઝબ્હ કરો. (સૂરહ અલ બકરા ૬૭)

બાઝ ઈલાકોં મેં ગાય ઝબ્હ કરને પર પાબંદી હૈ લિહાઝા કુર્બાની કરને વાલા ઈસ બાત કા ખયાલ રખે કિ વો કોઇ એસી ચીઝ ના કરે જિસ સે કાનૂની તૌર પર ઉસે પરેશાની કા સામના કરના પડે.

૩૭) ઝબ્હ કરને કી છુરી કૈસી હોની ચાહિયેં?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જબ તુમ ઝબ્હ કરો તો ઝબ્હ મેં ભી અચ્છાઇ કા સુલૂક કરો ઈસ તરહ કી તુમ અપની છુરી કો ખૂબ તેઝ કર લો તાકિ અપને ઝબીહા કો આરામ દો. (મુસ્લિમ, ૩૬૧૫)

ઇબ્ને અબ્બાસ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ગુઝર એક શખ્સ પર સે હુવા, જિસ ને બકરી કે પહલુ પર પૈર રખા

થા ઓર છુરી તેઝ કર રહા થા, બકરી ઉસે દેખ રહી થી, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, યે પહલે હી કયૂં ના કિયા? કયા તુમ ઉસે દો મૌત દેના ચાહતે હો. (તબ્રાની ફિલ અવસ્ત ૩૫૯૦) (અસ્સહિહા ૨૪)

૩૮) ઝબ્હ મેં કિતની રગેં કાટના ચાહિયે?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, નાખુન ઔર દાંત કે સિવા હર વો ચીઝ જિસ સે જાન્વર કી રગેં કાટી ગઇ હો ઉસ કા ખાના જાએઝ હૈ.
(બૈહકી ફિલ કુબરા) રાવી : અબૂ ઉમામા અલ બાહિલી
(અસ્સહીહા ૨૦૨૯) (અપને શવાહિદ સે કવી હૈ)
(સહીહ અલ જામે ૪૪૯૬) સહીહ

૩૯) કયા કુર્બાની કે જાન્વર કે સાથ સખ્તી કરના સહીહ હૈ?

મુહમ્મદ બિન સીરીન રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, ઉમર રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ને એક શખ્સ કો દેખા વો બકરી કો ઝિબ્હ કરને કે લિએ ઘસીટતા હુવા લે જા રહા થા, આપ ને ઉસે કોડા મારા ઔર કહા, તુઝે માં ના રહે, ઉસે મૌત કી જાનિબ નર્મી સે લે જા. (બૈહકી) (અસ્સહિહા ૩૦)

૪૦) કયા કુર્બાની કરને વાલે કો જાન્વર ખુદ ઝબ્હ કરના ચાહિયે?

અનસ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને દો મોટે તાઝે, સીંગોં વાલે બકરે ખુદ અપને હાથ સે ઝબ્હ કિએ. (બુખારી, અલ અઝાહી ૫૫૬૫, મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૩૫)

૪૧) કયા ઔરત ઝબ્હ કર સકતી હૈ?

અબૂ મૂસા અલ અશ્અરી રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ, આપ અપની બેટિયોં કો હુકમ દેતે કિ વો અપની કુર્બાની ખૂદ અપને હાથોં સે કરેં.
(મુસન્નફ અબ્દિર રઝ્ઝાક ૮૧૬૯)

ઈમામ બુખારી રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, ઔર અબૂ મૂસા રઝિઅલ્લાહુ અન્હુને અપની બેટિયોં કો હુકમ દિયા કિ વો અપની કુર્બાની ખૂદ કરેં.
(બુખારી, અલ અઝાહી, બાબુ મન ઝબહ ઝહિયતહુ ગૈરહુ)

૪૨) કયા કુર્બાની મેં કિસી ઔર સે ઝબ્હ કરા સકતે હૈં?

જાબિર રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ અપને સાથ (સૌ) ૧૦૦ ઊંટ લે ગએ, જબ આપ કુર્બાનગાહ લૌટે તો (તિર્સઠ) ૬૩ જાન્વર અપને હાથ સે ઝબ્હ કિએ, ફિર અલી રઝિઅલ્લાહુ

અન્હુ કો હુકમ દિયા, અલી રઝિઅલ્લાહુ અન્હુને બકિયા જાન્વર ઝબ્હ કિએ.
(મુસ્લિમ, અબૂ દાઉદ, ઈબ્ને માજા, ઈબ્ને હિબ્બાન ઔર અલ્ફાઝ ઈબ્ને હિબ્બાન કે હૈં)
(અત્તાલિકાતુલ હિસાન ૪૦૦૭)
(મુસ્લિમ, અલ હજ ૨૦૩૭)

૪૩) કયા કુર્બાની કરને વાલે કા નામ લેના ઝરૂરી હૈ?

શેખુલ ઉસૈમીન રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, અગર ઝબ્હ કરને વાલા કહે કિ યે કુલાં કી જાનિબ સે હૈ તો યે અફ્ઝલ હૈ, ઈસ લિએ કિ નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને કહા, યે તેરી હી તરફ સે (અતા) હૈ તેરે હી લિએ હૈ (ઉસે) મુહમ્મદ કી ઔર આલે મુહમ્મદ કી જાનિબ સે (કબૂલ ફરમા) અગર વો ઝિક્ર ના કરે તો નિય્યત કાફી હો જાએગી અલ બત્તા ઝિક્ર કરના અફ્ઝલ હૈ.
(ફતાવા નૂર અલદરબ લિલ ઉસૈમીન, અલ અઝાહી)

૪૪) અગર ઝબ્હ કે વકત સહવન અલ્લાહ કા નામ ના લિયા જાએ તો કયા ગોશ્ત હલાલ હૈ?

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા, ઔર ઉસ જાન્વર કા ગોશ્ત ના ખાઓ જિસ પર અલ્લાહ કા નામ ના લિયા ગયા હો. (સૂરહ અલ અન્આમ ૧૨૧)

ઇબ્ને અબ્બાસ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, મુસ્લિમ મેં અલ્લાહ કા નામ હોતા હી હૈ, અગર કોઇ મુસ્લિમ ઝબ્હ કરે તો અલ્લાહ કા નામ લેના ભૂલ જાએ તો વો ઝબીહા કા ગોશ્ત ખા લે ઔર અગર કોઇ મજૂસી ઝબ્હ કરે ઔર ઝબ્હ કરતે વકત અલ્લાહ કા નામ લે તો ઉસે ના ખાઓ.
(અબ્દુર રઝ્ઝાક ૮૫૪૮) સહીહ

૪૫) હામેલા જાન્વર સે નિકલા મુર્દા જનીન હલાલ હૈ યા હરામ?

અબૂ સઇદ રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, હમ ને કહા, એ અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ! હમ ઊંટની, ગાય ઔર બકરી ઝબ્હ કરતે હૈં ફિર ઉસ કે પેટ મેં બચ્ચા પાતે હૈં તો કયા ઉસે છોડ દેં યા ખા લેં ? આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, અગર તુમ ચાહો તો ખા લો, ઉસ કી મા કો ઝબ્હ કરના હી ઉસ કા ઝબ્હ કરના હૈ. (અબૂ દાઉદ, હાકિમ) રાવી : જાબિર
(મુસ્નદ અહમદ, અબૂ દાઉદ, તિર્મિઝી, ઇબ્ને માજા, ઇબ્ને હિબ્બાન, દારકુત્ની, હાકિમ) રાવી : અબૂ સઇદ
(હાકિમ) રાવી : અબૂ અય્યૂબ ઔર અબૂ હુરૈરહાહ
(તબ્રાની) રાવી : અબૂ ઉમામા, અબૂ દર્દા ઔર કઅ્બ બિન માલિક (સહીહ અબૂ દાઉદ ૨૪૫૧) અલ્ફાઝ અબૂ દાઉદ કે

હૈ. (સહીહ અલ જામે ૩૪૩૧) (સહીહ)

ગોશ્ત ઔર ખાલ કે અહકામ

૪૬) કયા કુર્બાની કરને વાલે કુર્બાની કા ગોશ્ત ખા સકતે હૈં?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, કુર્બાની કે જાન્વર કા ગોશ્ત ખાઓ, ચાહે તો ઝખીરા કરો. (મુસ્નદ અહમદ, હકિમ)

રાવી : અબૂ સઈદ વ કતાદા બિન અન્નોઅમાન

ઈસ કી અસલ બુખારી વ મુસ્લિમ હૈ.

(સહીહ અલ જામે ૪૫૦૩) (સહીહ)

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જબ તુમ મેં સે કોઇ કુર્બાની કરે તો અપની કુર્બાની મેં સે ખા લે.

(અસ્સહીહા ૩૫૬૩ જ. ૭, સ. ૧૫૨૩)

(અપને શવાહિદ સે હસન હૈ)

૪૭) કુર્બાની કે ગોશ્ત કા કયા કિયા જાએ?

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા, પસ તુમ લોગ ખાઓ

ઔર ભુકે ફકીર કો ભી ખિલાઓ. (સૂરહ અલ હજ ૨૮)

સલ્મા બિન અક્વા રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં કિ અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જબ તુમ મેં સે કોઇ કુર્બાની કરે તો તીન દિન કે બાદ ઉસ કે ઘર મેં ઉસ કુર્બાની કે ગોશ્ત મેં સે કુછ બાકી ના રહે. જબ દૂસરા સાલ આયા તો સહાબા ને કહા, એ અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ! કયા હમ ઈસ સાલ ભી કિયા થા? અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, તુમ ખૂદ ખાઓ દૂસરોં કો ખિાલઓ ઔર ઝખીરા કર લો ઈસ લિએ કિ ઉસ સાલ લોગ તંગહાલ થે લિહાઝા મેં ને ઉન કી મદદ કરને કે લિએ એસા કહા થા.
(બુખારી, અલ અઝાહી ૫૫૬૯, મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૪૮)

ઔર એક રિવાયત મેં અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, તુમ ખુદ ખાઓ, સદકા કરો ઔર ઝખીરા કર લો.
(અબૂ દાઉદ) (સહીહ અબૂ દાઉદ ૨૪૩૮) રાવીયા : આઈશા

૪૮) કુર્બાની કા ગોશ્ત કિતને દિન તક રખ સકતે હૈં?

જાબિર રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને તીન દિન કે બાદ કુર્બાની કા ગોશ્ત ખાને સે મના ફરમાયા થા, ફિર આપને ફરમાયા, ખૂદ ખાઓ, ઉસ કા તોશા લો ઔર ઝખીરા કર લો. (મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૪૪)

૪૯) નમાઝે ઈદ સે પહલે કુર્બાની કરે તો કયા વો ગોશ્ત હલાલ હૈ?

અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જિસ ને નમાઝ સે પહલે કુર્બાની કી તો વો સિર્ફ ગોશ્ત હૈ જો ઉસ ને અપને ઘર વાલોં કે લિએ પેશ કિયા હૈ, વો કુર્બાની હરગિઝ નહીં હૈ. (બુખારી, અબવાબુલ ઈદૈન ૯૬૫, મુસ્લિમ, અલ અઝાહી ૩૬૨૭)

૫૦) કયા કુર્બાની કા ગોશ્ત ગૈર મુસ્લિમ કો દેના જાએઝ હૈ?

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા, અલ્લાહ તુમ્હેં ઉન લોગોં કે સાથ હુસને સુલૂક ઔર ઇન્સાફ કરને સે નહીં રોકતા, જિન લોગોં ને દીન કે બારે મેં તુમ સે જંગ નહીં કી, ઔર તુમ્હેં તુમ્હારે ઘરોં સે નહીં નિકાલા, બેશક અલ્લાહ

ઇન્સાફ કરને વાલોં કો પસંદ કરતા હૈ.
(સૂરહ અલ મુમ્તહિના ૮)

શેખ બિન બાઝ રહિમહુલ્લાહ ફરમાતે હૈં, ઐસા કાફિર જિસ સે હમારી જંગ નહીં હૈ જૈસે મુસ્તામિન યા મુઆહિદ ઉસે કુર્બાની યા સદકા દિયા જા સકતા હૈ.
(મજમૂઅ ફતાવા ઇબ્ને બાઝ (૧૮/૪૮))

૫૧) કુર્બાની કે જાનવર કે ચમડે વગૈરાહ કા કયા કિયા જાએ?

અલી રઝિઅલ્લાહુ અન્હુ ફરમાતે હૈં, નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઉન્હેં હુકમ દિયા કિ વો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે જાનવરોં કો ઝબ્હ કરેં ઔર ઉન કા ગોશ્ત, ચમડા, પાલાન સબ કે સબ તક્સીમ કર દેં ઔર કસાબ કો ઉસ મેં સે કુછ ના દેં.
(બુખારી, અલ હજ ૧૭૧૭)
મુસ્લિમ કે અલ્ફાઝ ઇસ તરહ હૈ, આપને ફરમાયા, હમ કસાઇ કો (ઉસ કી ઉજરત) અપની જાનિબ સે દેંગે.
(મુસ્લિમ, અલ હજ ૨૩૨૦)

અપીલ

અલ્હમ્દુલીલ્લાહ, ઈસ્લામિક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર-ભુજની સ્થાપના ૨૦૧૨ ના વર્ષમાં થઇ હતી. તેનો હેતુ અલ્લાહના દીનથી અજાણ લોકો સુધી ઈસ્લામનો સંદેશ પહોંચાડવાનો છે. સંસ્થા દીનની દાવત માટે જે કંઇ કરી રહી છે તેની માહિતી આપ સૌ સુધી પુસ્તકોના માધ્યમથી પહોંચતી રહી છે. આપ જાણો છો કે દીની સાહિત્ય છપાવવા માટે વિશેષ આયોજન અને નાણાકીય ભંડોળની જરૂર રહે છે. આ સંદર્ભમાં આપને તન-મન અને ધનથી સંસ્થાને સહકાર આપવાની નમ્ર અપીલ કરીએ છીએ.

કુર્બાની કી દુઆ

‘‘ઈન્નીવજ્જહતુ વજ્હિ-ય લિલ્લઝી ફતરસ્સમાવાતિ વલ અર-ઝ હનીફંવ્ વમા અના મિનલ મુશરિકીન. (૧) ઈન્નસલાતી વ નુસુકી વ મહયા ય વ-મમાતી લિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન. (૨) લાશરી-ક-લહુ વબિઝાલિ ક ઉમિરતુ વ-અના અવ્વલુલ મુસ્લિમીન. (૩) બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુમ્મ મિન્ક, વ-લ-ક મીન..... (૪) (સહીહ)

---

(૧) સૂરએ અન્આમ : ૭૯ (૨) સૂરએ અન્આમ : ૧૬૨ (૩) સૂરએ અન્આમ : ૧૬૩ (૪) સહીહ ઈબ્ને ખુઝૈમહ : કિતાબુલ મનાસિક બિતહ કી કે અદ્ દકતૂર મુહમ્મદ મુસ્તફા અલ આઝમી (૪/૨૮૭)